

Θεωρίες μάθησης/κατάκτησης της Γ2/ ΞΓ

Λύδια Μίτιτς

Δεύτερη # Ξένη γλώσσα

- ▶ Δεύτερη χαρακτηρίζεται συνήθως μια γλώσσα όταν κατακτάται σε περιβάλλον όπου χρησιμοποιείται ως κύρια ή ως πρώτη γλώσσα (λ.χ. τα ελληνικά για κάποιον που τα μαθαίνει στην Ελλάδα, τα γαλλικά για κάποιον Αφρικανό σε χώρα όπου είναι επίσημη γλώσσα του κράτους)
- ▶ Μαθαίνουμε μια γλώσσα ως Ξένη όταν αυτή δε χρησιμοποιείται στο περιβάλλον όπου μαθαίνεται (λ.χ. τα αγγλικά/ιταλικά/ ρωσικά/ γερμανικά στην Ελλάδα, τα ελληνικά στη Ρωσία, κ.λπ.)

Διαφορετικές προσεγγίσεις στη μελέτη της κατάκτησης μιας Γ2

3

Μία πρώτη διάκριση:

α. Θεωρίες που αποδίδουν την κατάκτηση της Γ2 σε **εσωτερικές διεργασίες** κυρίως, και

β. Θεωρίες που θεωρούν πιο σημαντικό το ρόλο **περιβαλλοντικών παραγόντων**

(λ.χ. τα εισερχόμενα γλωσσικά δεδομένα, τις στάσεις των ομιλητών, κ.λπ.)

► Οι θεωρίες που αποδίδουν την ΚΓ2 σε εσωτερικούς παράγοντες διακρίνονται σε..

α) αυτή που δίνει έμφαση στη **γενική γνωστική φύση της γλωσσικής κατάκτησης**, λαμβάνοντας υπόψη ποικίλες γνωστικές διαδικασίες όπως στρατηγικές, διεργασίες, λειτουργίες της μνήμης κ.λπ. (γνωστική-ψυχολογική προσέγγιση).

► Οι θεωρίες που αποδίδουν την ΚΓ2 σε εσωτερικούς παράγοντες διακρίνονται σε..

β) αυτή που δίνει έμφαση στην **ειδική γλωσσική φύση της κατάκτησης**, αντιμετωπίζοντάς την ως μια ιδιαίτερη γνωστική διεργασία ανεξάρτητη από άλλες γνωστικές διεργασίες και άλλους τύπους μάθησης.

► **Η ψυχολογική/ γνωστική προσέγγιση**

► Αντικείμενό της:

η αλληλεπίδραση των γνωστικών μηχανισμών που εμπλέκονται στην κατανόηση, στην αποθήκευση και στην παραγωγή της γλώσσας (μοντέλο επεξεργασίας πληροφοριών, θεωρία συνδετισμού, κλπ.)

► **Η γλωσσολογική προσέγγιση**

Αντικείμενό της: ο έμφυτος μηχανισμός κατάκτησης της γλώσσας και το πώς λειτουργεί στην περίπτωση της Γ2 (εάν ο μαθητής μιας Γ2 την κατακτά μέσω της Γ1 του ή όχι) Ασχολείται κυρίως με τον τομέα της σύνταξης (Καθολική Γραμματική)

► **Οι κοινωνιο-γλωσσολογικές προσεγγίσεις**

► Αντικείμενό της:

οι στάσεις των μαθητών απέναντι στη Γ2 και το πώς επηρεάζουν τα κίνητρα και τελικά το αποτέλεσμα της εκμάθησης.

► **Οι προσεγγίσεις που δίνουν έμφαση στην αλληλεπίδραση (interaction theories)**

Η ανάπτυξη της Γ2 επηρεάζεται από παράγοντες του περιβάλλοντος της μάθησης, όπως είναι:

- τα γλωσσικά εισερχόμενα/γλωσσικά δεδομένα (input)
- το είδος του λόγου που παράγει στη Γ2 (output), καθώς και
- η διαπραγμάτευση του νοήματος που προκύπτει από τη συνομιλία μεταξύ του μαθητή και κάποιου άλλου ομιλητή, συνήθως πιο ικανού γνώστη της Γ2.

- ▶ Η **κοινωνικο-πολιτισμική προσέγγιση** στη μάθηση της Γ2 - θεωρίες του Vygotsky για τη γλώσσα ως συμβολικό εργαλείο:
- ▶ Η εκμάθηση της γλώσσας υπόκειται στους ίδιους γενικούς μηχανισμούς μάθησης που ισχύουν για άλλες μορφές γνώσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων (γνωστική θεώρηση της γλωσσικής κατάκτησης).
- ▶ Ωστόσο, σε αντίθεση με τις γνωστικές προσεγγίσεις, η θεωρία αυτή δίνει έμφαση στο κοινωνικό στοιχείο της μάθησης αρχικά που στη συνέχεια μπορεί να γίνει προσωπική μάθηση.

Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης, 'σκαλωσιά διαμόρφωση υποθέσεων, συνεργατική μάθηση

► Συγκριτική Θεώρηση προσεγγίσεων

Παρά τα μοντέλα που προτάθηκαν εδώ και 40 χρόνια στο πλαίσιο τους, καμία προσέγγιση από μόνη της δεν μπορεί να δώσει ικανοποιητικές απαντήσεις στο φάσμα των ερωτημάτων που αφορούν την ΚΓ2.

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

1. Περιβαλλοντικές Θεωρίες

- ◉ Υποστηρίζουν ότι «η ανατροφή και η εμπειρία ενός οργανισμού είναι πιο σημαντικές στην ανάπτυξή του από τη φύση του ή από έμφυτες συνεισφορές» (Larsen-Freeman & Long 1991) → σημαντική η επίδραση του περιβάλλοντος
- ◉ Στηρίζονται στη σχολή του Συμπεριφορισμού/ Μπιχαβιορισμού, με βασικούς εκπροσώπους τον Bloomfield (1933) και τον Skinner (1957)
- ◉ Ο Skinner εφάρμοσε τη θεωρία της ρύθμισης της συμπεριφοράς στον τρόπο κατάκτησης της μητρικής γλώσσας και υποστήριξε ότι η κατάκτηση της γλώσσας είναι **αποτέλεσμα θετικής ή αρνητικής ενίσχυσης μιας αντίδρασης σε ένα ερέθισμα.**

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

1. Περιβαλλοντικές θεωρίες

- ⊙ Η συμπεριφορική μέθοδος υιοθετήθηκε από τους μεθοδολόγους της διδακτικής κυρίως στην Αμερική, όπου αναπτύχθηκε η **Ακουστικο-Προφορική Μέθοδος**
- ⊙ Στόχος της: να διαμορφώσουν οι μαθητές νέες γλωσσικές συνήθειες μιμούμενοι ό,τι ακούνε και εξασκούμενοι με πολλές επαναληπτικές ασκήσεις σωστών προτάσεων

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

1. Περιβαλλοντικές θεωρίες

Παράδειγμα άσκησης στο πλαίσιο της Ακουστικο-προφορικής Μεθόδου:

“Teacher: There's a cup on the table ... repeat

Students: There's a cup on the table

Teacher: Spoon

Students: There's a spoon on the table

Teacher: Book

Students: There's a book on the table

Teacher: On the chair

Students: There's a book on the chair

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

1. Περιβαλλοντικές Θεωρίες

Ακουστικο-Προφορική Μέθοδος

- ⊙ **Θετικά:** η μέθοδος δέχεται ότι οι μαθητές μεταφέρουν ήχους, δομές και χρήσεις από τη μητρική τους γλώσσα στη Γ2/ ΞΓ, κάτι θετικό όταν υπάρχουν ομοιότητες ανάμεσα στις δύο γλώσσες και αρνητικό, όταν υπάρχουν διαφορές (θετική ή αρνητική παρεμβολή) → αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση της αρνητικής παρεμβολής
- ⊙ **Αρνητικά:** δεν ετοιμάζει τους μαθητές για την αντιμετώπιση, κατανόηση και παραγωγή νέων δημιουργικών εκφράσεων σύμφωνα με τις συνθήκες επικοινωνίας

Δεδομένα από την κατάκτηση της Γ1

Ωστόσο: Πώς κατακτάται μια γλώσσα;

Πώς κατακτάται μια γλώσσα;

Γλωσσική κατάκτηση: μια αβίαστη διαδικασία που συμβαίνει... (Μανουηλίδου 2014)

- ① Χωρίς ρητή διδασκαλία
- ② Βασιζόμενη σε θετικά στοιχεία (θετικές μαρτυρίες)
- ③ Κάτω από διάφορες συνθήκες και σε περιορισμένο χρόνο
- ④ Με τον ίδιο τρόπο σε όλες τις γλώσσες του κόσμου

Χωρίς ρητή διδασκαλία...

- Παιδί:** 'ε να φύγει (= δε να φύγει)
- Ενήλικας:** «να μη φύγει» λένε.
- Παιδί:** 'ε να φύγει σέλω (= δε να φύγει θέλω)
- Ενήλικας:** «να μη φύγει» λένε, πες «να μη φύγει»
- Παιδί:** 'ε να φύγει (= δε να φύγει)
- Ενήλικας:** «να μη φύγει» είπαμε ότι λένε
- Παιδί:** άντε! Μη να φύγει!

Βασιζόμενη σε θετικά στοιχεία (θετικές μαρτυρίες)

«Αρνητικά» στοιχεία:

Όταν οι γονείς διορθώνουν τα παιδιά λέγοντάς τους ότι μια δομή ή μια λέξη δεν είναι σωστή

Όμως: Τα παιδιά βασίζονται κατεξοχήν σε **«θετικά» στοιχεία** τα οποία είναι διαθέσιμα σε μεγάλο βαθμό στα δεδομένα στα οποία εκτίθενται (Μανουηλίδου 2014)

Κάτω από διαφορετικές συνθήκες και σε περιορισμένο χρόνο...

- ⊙ Οι γλωσσικές πληροφορίες στις οποίες εκτίθεται το κάθε παιδί διαφέρουν
- ⊙ Παρόλα αυτά, όλα τα παιδιά μαθαίνουν τη γλώσσα μέσα στο ίδιο περιορισμένο χρονικό διάστημα
- ⊙ Μέχρι την ηλικία των 5 χρόνων γνωρίζουν όλες τις δομές της γλώσσας τους, ενώ το λεξιλόγιό τους ακόμη διευρύνεται (Μανουηλίδου 2014)

Με τον ίδιο τρόπο σε όλες τις γλώσσες του κόσμου...

- ⦿ 6–8 μήνες: αρχίζουν το «βάβισμα» (επαναλαμβανόμενες συλλαβές όπως bababa)
- ⦿ 20– 24 μήνες: αρχίζουν να βάζουν τις λέξεις τη μια μετά την άλλη
- ⦿ 2–3 χρόνια: παραλείπουν τα υποκείμενα, ομαλοποιούν ανώμαλους τύπους (Μανουηλίδου 2014)

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές Θεωρίες

- ◉ Υποθέτουν ότι οι άνθρωποι είναι προικισμένοι με το έμφυτο βιολογικό χάρισμα να μαθαίνουν γλώσσα
- ◉ Η εμφυτοκρατική θεωρία του Chomsky (1965) θέτει το λογικό πρόβλημα της κατάκτησης της μητρικής γλώσσας από τα παιδιά →
- ◉ Τα παιδιά μαθαίνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα σωστά τη μητρική τους γλώσσα, παρόλο που εκτίθενται σε ελλιπή και εκφυλισμένα δεδομένα, δηλαδή δεδομένα με λάθη και παραλείψεις που οφείλονται σε παραδρομές του προφορικού λόγου και μάλιστα χωρίς αρνητική μαρτυρία (διόρθωση μη γραμματικών προτάσεων)

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες

- ⊙ το λογικό πρόβλημα της κατάκτησης της μητρικής γλώσσας από τα παιδιά →
- ⊙ Συνεπώς: υποστηρίζεται ότι υπάρχει ένας έμφυτος μηχανισμός που περιορίζει τις πιθανές «ορθές» γραμματικές από τα δεδομένα στα οποία εκτίθεται ένα παιδί →
- ⊙ Ο μηχανισμός αυτός είναι η καθολική γραμματική (universal grammar): ένα σύστημα από αρχές (principles), κάποιες από τις οποίες είναι απόλυτες και ισχύουν για όλες τις γλώσσες και κάποιες έχουν παραμέτρους (parameters), οι οποίες επιτρέπουν στις γλώσσες να διαφοροποιούνται μεταξύ τους κατά συγκεκριμένους τρόπους, τις αξίες (values)

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες

⦿ Παράδειγμα

Υπάρχει μια Αρχή της Καθολικής Γραμματικής σύμφωνα με την οποία κάθε πρόταση έχει υποκείμενο. Αυτή η Αρχή έχει δύο παραμέτρους:

- ① Παράμετρος 1: Το υποκείμενο της πρότασης πρέπει να έχει φωνολογικό περιεχόμενο (δηλαδή να είναι ορατό).
- ② Παράμετρος 2: Το υποκείμενο της πρότασης δεν χρειάζεται να έχει φωνολογικό περιεχόμενο (null-subject/ pro-drop) →
 - ✓ Έρθα
 - ✓ I came
 - ✓ Geldim

Τα παιδιά που μεγαλώνουν σε περιβάλλον που μιλιέται η ελληνική ή η τουρκική, αρκετά νωρίς ρυθμίζουν τη συγκεκριμένη Αρχή ως προς την Παράμετρο 2

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες (Γ1)

Ένας ενήλικος ομιλητής μιας γλώσσας που θα έχει εσωτερικεύσει και θα γνωρίζει το σύστημα της γλώσσας του, θα έχει τη **γλωσσική ικανότητα** (competence) που θα του επιτρέπει να κατανοεί και να παράγει έναν άπειρο αριθμό προτάσεων (**γλωσσική πραγμάτωση**, performance)

Γλωσσική ικανότητα

γλωσσική πραγμάτωση/ επιτέλεση

- ▶ Γλωσσική ικανότητα (linguistic competence):
συνίσταται σε νοητικές αναπαραστάσεις γλωσσικών κανόνων που διαμορφώνουν την εσωτερική γραμματική κάθε ομιλητή.
- ▶ Χάρη σε αυτήν ο κάθε φυσικός ομιλητής μιας γλώσσας είναι σε θέση να κατανοεί και να παράγει άπειρο πλήθος προτάσεων στη μητρική του γλώσσα (διαισθητική κρίση γραμματικότητας).

- ▶ Γλωσσική επιτέλεση/ πραγμάτωση (linguistic performance):
συνίσταται στη χρήση της γραμματικής αυτής για την κατανόηση και την παραγωγή της γλώσσας.
- ▶ Σχετίζεται όχι μόνο με τη γλωσσική ικανότητα αλλά και με τους περιορισμούς της μνήμης, την κόπωση, τις κοινωνικές συμβάσεις, και τον χαρακτήρα των επικοινωνιακών περιστάσεων
—> με τις συνθήκες της αυθεντικής επικοινωνίας

Με άλλα λόγια,

- ▶ Η **γλωσσική ικανότητα** αναφέρεται στην ιδεατή γνώση του γλωσσικού συστήματος της μητρικής γλώσσας που βρίσκεται στο μυαλό του κάθε ομιλητή, ενώ η **γλωσσική επιτέλεση** αφορά το πώς αυτή η γνώση εξωτερικεύεται και βρίσκει έκφραση στον λόγο.

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες (Γ2)

Πώς χρησιμοποιεί ο μαθητής της Γ2/ ΞΓ τη γνώση της καθολικής γραμματικής αλλά και τη γνώση του συστήματος της Γ2; →

- ① Η **διαγλώσσα**, δηλαδή η εσωτερικευμένη γνώση του συστήματος που έχουν οι μαθητές στα διάφορα στάδια κατάκτησης/ εκμάθησης της γλώσσας, υπόκειται στους περιορισμούς που επιβάλλει η καθολική γραμματική → οι μαθητές μαθαίνουν τις αμαρκάριστες δομές πριν τις μαρκαρισμένες, π.χ. go-*goed αντί went (Schmidt 1980, Gass 1984, Rutherford 1984)

Διαγλώσσα (interlanguage)

- ▶ L. Selinker (1972) **Υπόθεση της διαγλώσσας**
- ▶ Οι μαθητές δεν είναι παθητικοί αποδέκτες γνώσεων και μιμητές των δασκάλων/ των φυσικών ομιλητών αλλά συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση μιας Γ2.
- ▶ Η διαδικασία κατάκτησης μιας Γ2 ...
...είναι μια διαδικασία διαμόρφωσης διαδοχικών υποθέσεων από τον μαθητή σχετικά με τη δομή της γλώσσας που μαθαίνει.
- ▶ Ο μαθητής προσπαθεί να οργανώσει τα γλωσσικά ερεθίσματα που δέχεται διαμορφώνοντας "κανόνες".
- ▶ Οι υποθέσεις αυτές, αφού δοκιμαστούν στην πράξη, τροποποιούνται, βελτιώνονται ή και εγκαταλείπονται.

Παραδείγματα

- ▶ η κοπέλα, η μαμά, η δασκάλα, η πόρτα "Εάν ΟΥΣ τελειώνει σε -α
-> ΘΗΛ"

(*η μάθημα, *μία μεγάλη πρόβλημα, κλπ.)

- ▶ "η δομή έχω + απρφ. χρησιμοποιείται για να δηλώσει στιγμιαία δράση στο παρελθόν"

(*έχει φύγει χθες, *πριν δυο βδομάδες έχουμε πάει στην Αθήνα)

- ▶ Με βάση τις γνώσεις για τη γλώσσα-στόχο (Γ2) που έχουν κάθε στιγμή, οι μαθητές διαμορφώνουν ένα δικό τους σύστημα της γλώσσας-στόχου με κανόνες που αποκλίνουν από αυτούς της Γ2.
- ▶ Τα ενδιάμεσα αυτά συστήματα λέγονται **διαγλώσσες**.
- ▶ Οι κανόνες αυτοί μεταλλάσσονται διαρκώς ανάλογα με το στάδιο κατάκτησης στο οποίο βρίσκεται ο μαθητής αλλά και με εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες (γνωστικές διεργασίες, κοινωνικό περιβάλλον, γλωσσικά ερεθίσματα, διδακτικές στρατηγικές κλπ.)

Η διαγλώσσα είναι:

[α] Διαπερατή/ δυναμική: οι κανόνες που απαρτίζουν τη γνώση του μαθητή σε κάθε στάδιο δεν είναι σταθεροί αλλά ανοικτοί σε μετατροπές --> υπόκειται σε διαρκή αλλαγή (όχι όμως απότομη)

► Οι "κανόνες" αναθεωρούνται με μάλλον αργούς ρυθμούς

--> ενδέχεται να συνυπάρχουν δύο ή τρεις διαφορετικές πραγματώσεις ενός κανόνα ταυτόχρονα ή ο μαθητής να επανέρχεται και να χρησιμοποιεί έναν παλαιότερο τύπο που φαινόταν να έχει "ξεπεράσει" .

[β] Η διαγλώσσα είναι συστηματική: παρά τη διάσταση που υπάρχει ανάμεσα στο εκάστοτε ενδιάμεσο σύστημα και στη γλώσσα-στόχο, οι επιλογές που κάνει ο μαθητής δεν είναι τυχαίες. Υπακούουν σε κάποιους κανόνες που απαρτίζουν την "προσωπική γραμματική" του.

► Κατά συνέπεια, η έννοια του τι είναι 'λάθος' πρέπει να αναθεωρηθεί.

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες (Γ2)

Πώς χρησιμοποιεί ο μαθητής της Γ2/ ΞΓ τη γνώση της καθολικής γραμματικής αλλά και τη γνώση του συστήματος της Γ2; →

- ② Γίνεται παρεμβολή (transfer) αμαρκάριστων ιδιοτήτων της Γ1 σε δομές της περιφέρειας της Γ2, π.χ. έλληνες μαθητές της ιταλικής προφέρουν τη λέξη *atmo'sfera* επηρεασμένοι από τη θέση του τόνου στην ελληνική λέξη *ατμόσφαιρα*

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές Θεωρίες (Γ2)

Κριτική

- ⊙ Η θεωρία περιορίζεται στην αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με τη γλωσσική ικανότητα και όχι με τη γλωσσική πραγμάτωση → η γλωσσική πραγμάτωση έχει πρωταρχική σημασία στη διδακτική μιας Γ2/ ΞΓ
- ⊙ Ωστόσο: επιτρέπει την εμπειριστατωμένη και ξεκάθαρη διατύπωση των προβλημάτων που σχετίζονται με την κατάκτηση της Γ1 αλλά και της Γ2/ ΞΓ →
- ⊙ Τίποτα δεν εμποδίζει τον συνδυασμό της καθολικής γραμματικής με αρχές που διέπουν την κατάλληλη επικοινωνιακή και δημιουργική χρήση της γλώσσας

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες (Γ2)

Η Θεωρία του Ελέγχου (Krashen 1981, 1982, 1985)

- ① Η κατάκτηση της Γ2/ ΞΓ διακρίνεται από την εκμάθηση: η πρώτη συμβαίνει αυτόματα μέσω της εμπλοκής σε φυσική επικοινωνία (έμφαση στη σημασία), ενώ η δεύτερη συμβαίνει συνειδητά ως αποτέλεσμα τυπικής διδασκαλίας (έμφαση στη μορφή)
- ① Υπόθεση της φυσικής σειράς: οι μαθητές κατακτούν με την ίδια περίπου σειρά τα γραμματικά στοιχεία
- ② Οι μαθητές αυτοδιορθώνονται χρησιμοποιώντας δύο τύπους ελεγκτικού μηχανισμού:
 - ✓ το γλωσσικό αίσθημα (όπως και οι φυσικοί ομιλητές) και
 - ✓ τη συνειδητή μεταγνώση του γραμματικού συστήματος της γλώσσας

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες (Γ2)

Η Θεωρία του Ελέγχου (Krashen 1981, 1982, 1985)

- ③ Η κατάκτηση της Γ2/ ΞΓ συμβαίνει όταν οι εισερχόμενες πληροφορίες είναι λίγο δυσκολότερες από το επίπεδο γλωσσικής ικανότητας που έχουν εκείνη τη στιγμή οι μαθητές (the input hypothesis)
- ④ Οι εισερχόμενες πληροφορίες εσωτερικεύονται από κάθε μαθητή στον βαθμό που το επιτρέπει το συναισθηματικό φίλτρο που μπορεί να είναι χαμηλό ή υψηλό ανάλογα με το πόσο ισχυρά κίνητρα έχει, πόσο δυνατή αυτοπεποίθηση και πόσο άγχος

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες (Γ2)

Η Θεωρία του Ελέγχου (Krashen 1981, 1982, 1985)

Κριτική

Ο Krashen δέχεται ότι η εσωτερίκευση της γλώσσας γίνεται με την ενεργοποίηση της καθολικής γραμματικής → βασίζεται στην εμφυτοκρατική θεωρία

Ωστόσο: μια σειρά από ερευνητές υποστηρίζουν ότι η θεωρία στηρίζεται στη διάκριση ασύνειδων και συνειδητών γνωστικών διαδικασιών που δεν έχουν επαληθευτεί πειραματικά (McLaughlin 1978)

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

2. Εμφυτοκρατικές θεωρίες (Γ2)

Η Φυσική Προσέγγιση (Krashen & Terrell 1983)

Γίνεται προσπάθεια οι συνθήκες μάθησης να εξομοιωθούν με τις συνθήκες που υποτίθεται ότι υπάρχουν στη φυσική κατάκτηση μιας γλώσσας:

- ⊙ Η προσοχή των μαθητών και του δασκάλου είναι συνεχώς στραμμένη στη σημασία και όχι στη μορφή
 - ⊙ Απαγορεύεται η διαβάθμιση των δομών και η διόρθωση λαθών
 - ⊙ Επιβάλλεται η δημιουργία θετικού κλίματος στην τάξη
- Πολλές ομοιότητες με την Επικοινωνιακή Προσέγγιση

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

3. Διαδραστικές Θεωρίες (Γ2)

Υποστηρίζουν την παράλληλη δράση έμφυτων και περιβαλλοντικών παραγόντων

- ◉ **Λειτουργική-Τυπολογική Θεωρία** (Functional-Typological Theory, Givón 1979): οι ομιλητές μιας γλώσσας κινούνται από έναν πραγματολογικό τρόπο επικοινωνίας που στηρίζεται στη συνομιλία προς έναν περισσότερο συντακτικό τρόπο
- ◉ **Εμπειρικό Μοντέλο** (Experience Model, Hatch 1978): η γλωσσική κατάκτηση είναι μια διαδικασία σταδιακής ανακάλυψης των δυνατοτήτων της γλώσσας να εκφράζει ό,τι απαιτεί η εκάστοτε επικοινωνιακή δραστηριότητα → προβάλλεται ως ουσιαστικό μέρος της κατάκτησης η **επικοινωνιακή ικανότητα**

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

4. Επικοινωνιακή Προσέγγιση (Γ2)

Η διδασκαλία μιας Γ2/ ΞΓ πρέπει να στοχεύει στην κατάκτηση της επικοινωνιακής ικανότητας από τους μαθητές, δηλαδή της ικανότητας να παράγουν όχι μόνο γραμματικές προτάσεις, αλλά και προτάσεις κατάλληλες για την εκάστοτε περίπτωση επικοινωνίας (Hymes 1970)

Περίσταση επικοινωνίας: οι εξωγλωσσικές συνθήκες που καθορίζουν το είδος της γλωσσικής πράξης (Van Ek 1973) →

- ① χώρος/ περιβάλλον
- ② ρόλος
- ③ θέμα
- ④ επίπεδα λόγου
- ⑤ πληροφοριακό κενό

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

4. Επικοινωνιακή Προσέγγιση (Γ2)

Επικοινωνιακές δραστηριότητες: οι μαθητές πρέπει να έχουν έναν πραγματικό λόγο για να επικοινωνήσουν

Θα πρέπει να ασκούν τους σπουδαστές και στα 4 είδη γλωσσικών δεξιοτήτων:

- ① Κατανόηση Γραπτού Λόγου → Διαβάζω
- ② Κατανόηση Προφορικού Λόγου → Ακούω
- ③ Παραγωγή Προφορικού Λόγου → Μιλάω
- ④ Παραγωγή Γραπτού Λόγου → Γράφω

Γι' αυτό εξάσκηση με αυθεντικά ή ημιαυθεντικά (στην περίπτωση των αρχαρίων) κείμενα

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

4. Επικοινωνιακή Προσέγγιση (Γ2)

Επικοινωνιακές δραστηριότητες

Ο δάσκαλος:

- ⊙ δεν πρέπει να επιμένει στη διόρθωση λαθών
- ⊙ μπορεί να παίρνει μέρος και να υποδύεται ρόλους
- ⊙ παρατηρεί και ακούει προσεκτικά (ή μαγνητοσκοπεί/ ηχογραφεί), ώστε να μπορέσει στο τέλος να προτείνει τρόπους βελτίωσης των μαθητών

Θεωρίες κατάκτησης μιας Γ2/ ΞΓ

4. Επικοινωνιακή Προσέγγιση (Γ2)

Η δομή του μαθήματος βασίζεται σε ένα **syllabus** (κατάλογο διδασκτέων) που περιλαμβάνει δομές, σημασίες και χρήσεις (Wilkins 1976)

Ωστόσο: σε ένα syllabus μπορεί να περιλαμβάνονται άπειρες σημασίες, δομές και χρήσεις

Γι' αυτό: θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι **ανάγκες** των μαθητών (Richterich 1973) →

Θα πρέπει να προηγείται **ανάλυση αναγκών**, προκειμένου να διαμορφωθεί το syllabus που θα καθορίσει τα μαθήματα